

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kała (przewodniczący)
SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 24 maja 2024 r.

w sprawie M. S.

wniosku obrońcy skazanej M. S. o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 341/22, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 1 sierpnia 2022 r., sygn. akt IV K 100/15,
na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić wniosek;**
- 2. obciążyć skazaną M. S. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego, w tym wydatkami w kwocie 20 zł.**

UZASADNIENIE

Oskarżona M. S. na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 1 sierpnia 2022 r., sygn. akt IV K 100/15, została uznana za winną tego, że w okresie od 17 czerwca 2011 r. do 21 grudnia 2011 r. w L., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, wspólnie i w porozumieniu z V. G. , przywłaszczyła powierzone mienie znacznej wartości w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 345.671,91 zł

stanowiące własność B. K. i P. K., w ten sposób, że V. G. działając jako pełnomocnik P. K. w postępowaniu egzekucyjnym o sygn. Km 1701/11 oraz jako pełnomocnik B. K. w postępowaniu egzekucyjnym Km 1702/11, poleciła przełanie wyegzekwowanych w tychże postępowaniach należności na rachunek bankowy założony przez M. S., a prowadzony w banku Bank S.A. na rzecz spółki „M. Sp. z o.o.” i po wpłynięciu ww. kwoty na wskazane konto pieniądze te obie oskarżone samowolnie zatrzymały dla siebie i rozporządziły nimi na własne potrzeby wbrew woli pokrzywdzonych, tj. popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. - i za czyn ten na podstawie art. 294 § 1 k.k. Sąd skazał M. S. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, nadto na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzył jej karę grzywny w rozmiarze 300 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych. Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonej na okres próby wynoszący 5 lat. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych M. S. i V. G. obowiązek naprawienia szkody przez zapłatę solidarnie na rzecz pokrzywdzonych B. K. i P. K. kwoty 343.171,91 zł.

Od powyższego wyroku apelacje wnieśli obrońcy obu oskarżonych.

Po rozpoznaniu tych apelacji Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 341/22, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

W dniu 7 marca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął osobisty wniosek skazanej M. S. o wznowienie tego postępowania.

Na podstawie art. 120 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 545 § 1 k.p.k. wezwano ją do uzupełnienia braku formalnego wniosku o wznowienie postępowania poprzez sporządzenie go i podpisanie przez adwokata lub radcę prawnego w terminie 7 dni od otrzymania zarządzenia, pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku.

W dniu 22 marca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął sporządzony i podpisany przez obrońcę skazanej - adw. A. F. - wniosek o wznowienie postępowania zakończony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25

kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 341/22, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 1 sierpnia 2022 r., sygn. akt IV K 100/15.

Jak podniesiono we wniosku, w/w postępowanie należy wznowić, gdyż ujawniły się nieznane wcześniej dowody, wskazujące na to, że skazana nie popełniła przypisanego jej wyrokiem czynu. Takim dowodem jest dokument stanowiący oświadczenie drugiej skazanej V. G. z 17.05.2011 r., z którego to dokumentu wynika, że rachunek bankowy spółki „M. sp. z o.o.” w A., na który zostały przelane pieniądze należące do pokrzywdzonych, został założony na polecenie V. G. i oddany do jej wyłącznego korzystania na czas nieoznaczony dla celów związanych z działalnością jej kancelarii radcy prawnego; nadto, iż V. G. była osobiście odpowiedzialna za środki pieniężne należące do jej klientów, a przelane przez komornika na to konto i zobowiązała się osobiście rozliczyć z braćmi B. K. i P. K. z całości kwoty uzyskanej od ich dłużnika. Wnioskodawca podnosi, że powyższy dokument jest na okoliczność, iż M. S. nie dokonała wspólnie i w porozumieniu z V. G. przywłaszczenia środków pieniężnych należących do klientów V. G. pokrzywdzonych B. K. i P. K. oraz na okoliczność, że konto bankowe spółki „M. sp. z o.o.” było oddane V. na czas nieoznaczony do jej wyłącznego korzystania dla celów związanych z działalnością kancelarii V. G. i otworzone na jej wyraźne polecenie oraz na okoliczność, iż to wyłącznie V. G. ponosiła odpowiedzialność za przyjęte środki pieniężne swoich klientów braci K. oraz zobowiązała się zwrócić pokrzywdzonym pieniądze, czego jednak nie zrobiła.

W konkluzji, na podstawie art. 547 § 2 k.p.k. obrońca wniosła o wznowienie w/w postępowania, uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 341/22 oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 1 sierpnia 2022 r., sygn. akt IV K 100/15 - i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie.

Do akt sprawy załączono oświadczenia V. G. z dnia 17 maja 2011 r. złożone do Sądu Najwyższego przez skazaną w jej osobistym wniosku o wznowienie.

W odpowiedzi na wniosek obrońcy skazanej, prokurator Prokuratury Krajowej Departamentu Postępowania Sądowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., który reguluje podstawy do wznowienia postępowania karnego, postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze. Przepis ten wymaga, by strona wykazała, że miało miejsce ujawnienie się po wydaniu orzeczenia nowych faktów lub dowodów (*propter nova*), które wskazują na zaistnienie okoliczności nieznanych przedtem zarówno sądowi (*noviter producta*), jak również stronie (*noviter reperta*). Zgodnie z przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozumieniem terminu „nowe fakty lub dowody”, należy w ramach wniosku o wznowienie postępowania wykazać, że „nowy dowód” w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., to nowy środek dowodowy, niezależnie od tego, czy pochodzi ze znanego, czy też nieznanego źródła dowodowego (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2005 r., IV KO 38/04, OSNwSK 2005, poz. 1009*). Wypada zauważyć, że aby pozytywnie rozstrzygnąć wniosek o wznowienie postępowania oparty na przesłance ujawnienia się nowych faktów lub dowodów, które wskazywałyby na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowi przestępstwa lub nie podlega karze (art. 540 § 1 pkt 2 lit.a k.p.k.) lub nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary (lit.b), niezbędne jest spełnienie kumulatywnie dwóch przesłanek - proponowany dowód ma mieć cechy dowodu nowego, tj. nieznanego wcześniej stronie i sądom orzekającym w sprawie, zaś jego treść z wysokim prawdopodobieństwem uprawniać ma do twierdzenia, że po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od poprzedniego (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2024 r., I KO 76/23, LEX nr 3698418*).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że to skazany, w razie powoływania się na podstawę *de novis*, obarczony jest ciężarem uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania, skoro wcześniej prawomocnym wyrokiem skazującym obalone zostało domniemanie niewinności. Nie wystarczy zatem samo powołanie się przez autora wniosku na nowy fakt czy dowód, ale powinien on przedstawić co najmniej tzw. dowód

swobodny (np. odpis wyroku skazującego za złożenie fałszywych zeznań), świadczący o błędności skazania (*por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 19 kwietnia 2007 r., II KO 60/06, OSNwSK 2007, poz. 875; z dnia 15 kwietnia 2008 r., II KO 84/07, LEX nr 393907*).

Należy też podkreślić, że sam fakt zgłoszenia nowego dowodu nie obliguje sądu do wznowienia postępowania, skoro każdy prawomocny wyrok sądu korzysta z domniemania prawidłowości zawartych w nim rozstrzygnięć, dopóki wnioskodawca nie wykaże, że wyrok taki jest obarczony konkretnymi błędami w zakresie dokonanych ustaleń faktycznych lub wadami prawnymi (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 grudnia 2021 r., IV KO 109/21, LEX nr 3322092; z dnia 24 maja 2016 r., V KO 29/16, Lex 2044502; z dnia 15 grudnia 2015 r., V KO 65/15, Lex nr 1938695*). Chodzi tylko o takie nowe fakty lub dowody, które wskazują na zaistnienie określonej pomyłki sądowej i stwarzają odpowiednio wysokie przypuszczenie wydania błędnego wyroku. Postępowanie karne bowiem nie podlega wznowieniu w razie zgłoszenia we wniosku jakichkolwiek wątpliwości co do trafności zapadłego rozstrzygnięcia, ale jedynie wtedy, gdy owe nowe fakty lub dowody w sposób wiarygodny podważają prawdziwość dokonanych ustaleń faktycznych, a więc, że zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, iż po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od orzeczenia poprzedniego. Nowe fakty lub dowody powinny więc wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego po wznowieniu postępowania albo skazania go za przestępstwo zagrożone karą łagodniejszą, albo wymierzenia łagodniejszej kary z uwagi na nieuwzględnienie poprzednio przyjętych okoliczności zobowiązujących do jej nadzwyczajnego złagodzenia, albo pominięcia jako błędnie przyjętych okoliczności wpływających na nadzwyczajne obostrzenie kary. Jednocześnie zadaniem Sądu Najwyższego nie jest dokonanie ponownej oceny materiału dowodowego i ocenianie sposobu czynienia ustaleń faktycznych przez Sąd I instancji, lecz jedynie zbadanie natury owych nowych faktów i możliwości ich wpłynięcia na to, że doszło do tzw. pomyłki sądowej (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2010 r., III KO 54/10, LEX nr 598847*).

Przechodząc do realiów podlegającej rozpoznaniu sprawy należało stwierdzić, że przedstawiony w sprawie dokument nie mógł zostać uznany za nowy

fakt lub dowód w znaczeniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Nie można się zgodzić z tezą prezentowaną przez obrońcę co do tego, iż załączony do wniosku o wznowienie dokument „jednoznacznie potwierdza, że M. S. nie przywłaszczyła pieniędzy należących do pokrzywdzonych B. i P. K., a wszelkie transakcje dokonywane na koncie w Banku dotyczyły wyłącznie różnych działalności V.G.”. Przedłożone pismo opatrzone datą „17 maja 2011 r.” oraz podpisem, który ma być podpisem V.G., nie jest w stanie podważyć ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego w Lublinie poczynionych w niniejszej sprawie i zaakceptowanych w całości przez Sąd odwoławczy, ani przemawiać za tezą o niewinności M.S. W świetle wszystkich dowodów przeprowadzonych w sprawie karnej nie ulegało wątpliwości, że konto w Banku zostało założone przez M. S. na prośbę V.G. Natomiast ustalono – także na podstawie wyjaśnień M. S. - że nieprawdziwa musi być teza, iż jedynie V.G. dysponowała tym rachunkiem bankowym. Po pierwsze więc, dokument załączony do wniosku – pomijając problem jego wiarygodności – w żadnym razie nie wskazuje na błędność skazania ani na wysokie prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanej po ewentualnym wznowieniu zakończonych prawomocnie postępowań.

Po drugie, nie jest to w żadnym wypadku dowód nowy, w takim rozumieniu, że miałby wskazywać nieznaną wcześniej sądowi okoliczność. Od samego początku postępowania linia obrony M. S. opierała się na wskazywaniu, że konto bankowe spółki „M. S. sp. z o.o.” zostało otwarte na prośbę V.G. i jej udostępnione do wyłącznego korzystania dla celów jej działalności, a wszelkie płatności dokonywane z tego konta dotyczyły wyłącznie działalności V.G. – a więc M. S. nie przywłaszczyła pieniędzy braci K. Podkreślanie tej okoliczności stało się też podstawą składanych wniosków dowodowych w postępowaniu przed Sądami pierwszej i drugiej instancji, a także podstawą zarzutów apelacyjnych, w których podnoszono, że wyłącznie V. G. z tego konta korzystała i regulowała pieniędzmi zgromadzonymi na tym koncie rachunki i płatności związane z jej działalnością radcy prawnego oraz należącym do V.G. gospodarstwem rolnym, a nawet swoje prywatne należności. Skarżąca starała się wykazać, że oskarżona nie podejmowała żadnych czynności w sprawie B. K. i jego brata, nie korzystała z konta bankowego, na którym znajdowały się wyegzekwowane przez komornika środki, a jeżeli nawet z

tego konta korzystała, to robiła to na wyraźne polecenie V. G., nie otrzymując z tego tytułu żadnych korzyści majątkowych.

Jednak już Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku trafnie wskazał, że nie może budzić żadnej wątpliwości, iż to M. S. dokonywała przelewów z tego konta, dokonywała także wypłat gotówkowych przeznaczając środki m.in. na koszty związane z pracami w gospodarstwie rolnym (k. 860-861, wyjaśnienia M. S.). Część środków przeznaczona była dla V. G. (m.in. z tych środków opłacone zostały koszty notarialne). Sądy obu instancji uznały, że twierdzenia oskarżonej, iż M. S. nie otrzymała żadnych korzyści majątkowych, były nieprawdziwe, skoro analiza historii rachunku bankowego założonego dla podmiotu „M. S. sp. z o.o.”, później „M.” (k- 452-482), oraz analiza kryminalistyczna tego rachunku (k-507-514), wskazywały jednoznacznie na to, że wypłaty z tego konta były dokonywane przez M. S. Te okoliczności zostały również przez oskarżoną przyznane.

Trafnie też Sąd ten stwierdził, że nie może skutecznie ekskulpować M. S. to, iż wykonywała tylko polecenia V.G. Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że pomiędzy oskarżonymi nie istniało hierarchiczne podporządkowanie, wprost przeciwnie, oskarżone współpracowały ze sobą, a prywatnie przyjaźniły się. Dokonując operacji na koncie bankowym i dysponując środkami, które nie należały do niej i do których nie miała żadnego prawa, M. S. musiała zdawać sobie sprawę, że dopuszcza się przestępstwa. Obecna teza przedstawiona we wniosku o wznowienie postępowania sprowadzająca się do ponownego udowadniania tego, że analiza czynności podejmowanych na koncie założonym przez M. S. powinna prowadzić do wniosku, iż to współoskarżona V. G. dokonywała wszystkich przelewów, jest oczywiście dowolna i sprzeczna z dokonanymi przez Sądy obu instancji ustaleniami faktycznymi – a także z wyjaśnieniami samej M. S., która potwierdziła przecież, że wielokrotnie dokonywała przelewów z tego konta.

Reasumując trzeba stwierdzić, że wskazane jako „nowy dowód” pismo z dnia „11 maja 2011 r.” nie ma potencjału podważenia prawdziwości rozstrzygnięcia orzekających w sprawie Sądów w sposób wiarygodny. W żadnym razie nie można było stwierdzić, że zachodziło wysokie prawdopodobieństwo, iż po wznowieniu postępowania skutek przedstawienia tego pisma, zapadnie orzeczenie odmienne od orzeczenia poprzedniego. Analiza powyżej wskazanej informacji, jak również

tezy dowodowej artykułowanej przy okazji powołania się na „odnaleziony” dokument, prowadziła do wniosku, że nie wskazują one na wysokie prawdopodobieństwo, by istniały wątpliwości co do tego, iż zostało popełnione przestępstwo, a więc, że skazana M. S. nie zatrzymała samowolnie dla siebie i nie rozporządziła na własne potrzeby wbrew woli pokrzywdzonych pieniędzmi wpłaconymi na konto w Banku. Wszystkie podnoszone obecnie okoliczności stanowią element wyrażanej przez skazaną w ramach obrony wersji wydarzeń, którą już oba procedujące w sprawie Sądy wcześniej odrzuciły, opierając się na wiarygodnych i jednoznacznych dowodach, zaś ocena ta nie może być podważana w ramach wniosku o wznowienie postępowania. Wskazywane źródła dowodowe z pewnością nie mogłyby wyrzucić diametralnie odmiennego wpływu na ocenę materiału dowodowego przeprowadzonego już w przedmiotowej sprawie karnej.

W rezultacie, wniosek o wznowienie postępowania przedstawiony przez obrońcę skazanej M. S. *de facto* zmierza do tego, by ponownie ocenić dowody przeprowadzone w sprawie. Tym samym obrońca domaga się od Sądu Najwyższego, by zdecydował o ponownym przeprowadzeniu postępowania dowodowego co do *meritum* sprawy, czyli ponownym ustaleniu kwestii odpowiedzialności karnej skazanej za zarzucany mu czyn. Taki zabieg nie może się powieść w trybie złożonego wniosku o wznowienie postępowania, bowiem wniosek taki – jak to zostało powyżej wyjaśnione – nie służy ponownemu przeprowadzeniu postępowania dowodowego co do istoty sprawy.

W tych okolicznościach Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.

Na podstawie art. 639 k.p.k. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego obciążono M.S.

Andrzej Stęпка Dariusz Kala Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[ms]